

Proč je návrh zákona o podporovaných zdrojích energie („zákon o přednostní podpoře uhelných elektráren a spaloven a o likvidaci nových výrobců elektřiny z OZE“) nutné odmítnout

Vyhodnocení souladu návrhu zákona předloženého Legislativní radě vlády v srpnu 2010 s komunitárním právem

I. Shrnutí porušení komunitárního práva

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/28/ES ze dne 23. dubna 2009, o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů a o změně a následném zrušení směrnic 2001/77/ES a 2003/30/ES

Předložený návrh zákona v oblasti podpory pro výrobu elektřiny z obnovitelných zdrojů energie (OZE) nejenže neimplementuje správně směrnici 2009/28/ES, nýbrž ji dokonce hrubým způsobem porušuje. Směrnice předepisuje zajištění řádného fungování režimů podpory podle dosavadní směrnice 2001/77/ES a vytvoření dlouhodobě stabilního podnikatelského prostředí. Návrh zákona naproti tomu likviduje dosavadní funkční režim podpory výroby elektřiny z OZE upravený zákonem č. 180/2005 Sb. a nahrazuje jej nefunkčním, diskriminačním a netransparentním režimem podpory. Ten neumožní financování a stavbu nových ekologických elektráren a umožní likvidaci některých stávajících výrobců elektřiny z OZE.

Ohrožen je trvalý rozvoj technologií, které vyrábějí energii z některých druhů OZE. Dále je ohrožen vstup nových výrobců energie z OZE na trh, a tím pádem i rozvoj decentralizace zdrojů, zaměstnanosti, regionálního a místního rozvoje a sociální soudržnosti.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/8/ES ze dne 11. února 2004, o podpoře společné výroby elektřiny a tepla (kogenerace) na základě poptávky po užitném teple na vnitřním trhu s energiemi, kterou se mění směrnice 92/42/EHS

Předložený návrh zákona zakotvuje režim podpory pro výrobu elektřiny při kombinované výrobě elektřiny a tepla (KVET), který porušuje směrnici 2004/8/ES a překračuje její rozsah. Podpora KVET je komunitárním právem předepsána ve výrazně menším rozsahu než podpora výroby elektřiny z OZE. Podle směrnice mohou členské státy usnadnit přístup zařízení vyrábějících elektřinu při vysokoúčinné KVET k distribuční soustavě, avšak pouze u zařízení do 1 MW a po notifikaci u Evropské komise. Obdobně podléhá režim podpory výroby elektřiny při KVET vyhodnocení a schválení Evropskou komisí.

Režim podpory výroby elektřiny při KVET v předloženém návrhu zákona zakotvuje jednoznačně excesivní podporu zařízení spalujících fosilní paliva, druhotné energetické zdroje a komunální odpad a je výhodnější než režim upravující podporu nových výrobců elektřiny z OZE. To je nepřipustné z hlediska energetické a klimatické politiky EU i ochrany spotřebitele.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/72/ES ze dne 13. července 2009, o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o zrušení směrnice 2003/54/ES

Předložený návrh zákona v rozporu se směrnicí nezajišťuje výrobcům elektřiny z OZE vhodné pobídky k investování do nové výroby. Naopak dosavadní funkční pobídky likviduje. Místo toho, aby poskytoval podporu nových subjektů vstupujících na trh, nové subjekty od vstupu na trh odrazuje a některé potenciálně i likviduje. Zároveň nově zavádí podporu pro výrobce elektřiny z fosilních a druhotných energetických zdrojů při KVET zaručenou po dobu životnosti zařízení. Návrh tím oslabuje hospodářskou soutěž na vnitřním trhu s elektřinou.

II. Jednotlivá opatření odporující komunitární legislativě

1. Ruší se podpora pro ty druhy OZE, pro které byl dosažen cíl hodnoty instalovaného výkonu obsažený v Národním akčním plánu. Hodnoty v NAP jsou naprosto neodůvodněné a nerealistické. Není jasné, zda se jedná o cíl meziroční nebo o finální cíl pro rok 2020 (§ 5 odst. 11 a 12, avšak rozpor s § 8 odst. 3). Je tedy vyloučena jistota investorů, jakož i možnost vytvoření stabilního podnikatelského prostředí.
  - *rozpor s podporou pro všechny OZE předepsanou směrnicí 2009/28/ES*
  - *rozpor se směrnicí 2009/28/ES – preambule bod 3, 4, 6, 14, 20*
  - *rozpor se směrnicí 2009/28/ES – článek 3 odst. 1 a 2*
  - *rozpor se směrnicí 2009/72/ES – preambule bod 6 a 39*
2. Ruší se právo přednostního připojení ekologické elektrárny k přenosové nebo distribuční soustavě; stejné právo mají elektrárny spalující fosilní palivo, (uhelné) elektrárny spalující druhotné energetické zdroje a spalovny odpadu (§ 8 odst. 1); tím se ruší jistota pro plánování projektů. Je tedy vyloučena jistota investorů, jakož i možnost vytvoření stabilního podnikatelského prostředí.
  - *rozpor se směrnicí 2009/28/ES – preambule bod 3, 4, 6, 14, 25, 42, 44, 60, 61*
  - *rozpor se směrnicí 2004/8/ES – článek 8 odst. 3*
  - *rozpor se směrnicí 2009/72/ES – preambule bod 6 a 39*
  - *porušení prioritní podpory OZE na úkor konvenčních zdrojů včetně prioritního připojení k síti. Následky obdobně jako v bodě 1*
3. Ruší se podpora výroby ekologické elektřiny pro vlastní spotřebu (§ 3 písm. e), § 5 odst. 1, § 27 odst. 3, avšak rozpor s § 12 odst. 7) Dosavadní výrobci v ostrovním systému jsou dokonce nuceni připojit se do přenosové nebo distribuční soustavy, jinak ztrácejí nárok na podporu podle dosavadního předpisu (§ 27 odst. 3).
  - *rozpor se směrnicí 2009/28/ES – preambule bod 3, 4, 6, 14*
  - *rozpor se směrnicí 2009/72/ES – preambule bod 6 a 39*

4. Podpora se vztahuje pouze na výrobní elektřiny z OZE splňující minimální účinnost využití energie (§ 5 odst. 3). Takový požadavek je ve vztahu k OZE diskriminační, neboť se nevztahuje na ostatní podporovaná zařízení .

- *rozpor se směrnicí 2009/28/ES – preambule bod 45*
- *rozpor se směrnicí 2009/72/ES – preambule bod 39*
- *ohrožení rozvoje hospodářské soutěže*

5. Ruší se pevné výkupní ceny pro všechna zařízení nad 100 kW (§ 9 odst. 2). Z „**výkupní ceny**“, jak byla definována podle dosavadního předpisu, se stává rozdíl mezi výkupní cenou a hodinovou cenou elektřiny (§ 11 odst. 2 a 3). Tato položka může nabývat **záporné hodnoty** a výrobce je v tomto případě nucen ji hradit povinně vykupujícímu (§ 12 odst. 8 a 9). To zcela eliminuje možnost plánování cash flow projektů a financování projektů komerčními úvěry. Je tedy vyloučena jistota investorů, jakož i možnost vytvoření stabilního podnikatelského prostředí.

- *rozpor se směrnicí 2009/28/ES – preambule bod 8, 14, 25*
- *rozpor se směrnicí 2009/28/ES – článek 2 písm. k)*

6. Ruší se 15–letá záruka výše výkupních cen za ekologickou elektřinu, zůstává 15–letá záruka návratnosti investic podmíněná řadou parametrů, které budou upravovány prováděcím předpisem (§ 13 odst. 1 písm. a). Tuto záruku přitom nelze poskytnout, vzhledem k ustanovení o povinnosti výrobce hradit zápornou cenu elektřiny na trhu. Záruka návratnosti investic tedy neexistuje.

Ruší se dále jasná záruka meziroční degrese výkupních cen ve výši max. 5% (§ 13 odst. 8), výsledkem je ještě větší nejistota plánování. Je tedy vyloučena jistota investorů, jakož i možnost vytvoření stabilního podnikatelského prostředí.

- *rozpor se směrnicí 2009/28/ES – preambule bod 8, 14, 25*

7. Zařízení vyrábějící elektřinu z OZE o výkonu nad 100 kW, fotovoltaické elektrárny o výkonu nad 30 kW a větrné elektrárny mají z bonusů nárok pouze na „**hodinový**“ zelený **bonus** (§ 10 odst. 4); kvůli netransparentnímu způsobu stanovování jeho výše (§ 13 odst. 2–4), která může nabývat **nulové hodnoty**, nelze ani při doživotní záruce takovéto podpory plánovat cash flow projektů a financování projektů komerčními úvěry. Je tedy vyloučena jistota investorů, jakož i možnost vytvoření stabilního podnikatelského prostředí.

- *rozpor se směrnicí 2009/28/ES – preambule bod 8, 14, 25*
- *rozpor se směrnicí 2009/28/ES – článek 2 písm. k)*

8. Zavádí se strop pro výkupní ceny a zelené bonusy pro nové ekologické elektrárny ve výši 6 Kč / kWh (§ 13 odst. 9), což znemožní investice do zařízení na některé druhy OZE (především fotovoltaické elektrárny).
- *rozpor se směrnicí 2009/28/ES – preambule bod 14, 25*
  - *rozpor se směrnicí 2009/72/ES – preambule bod 6 a 39*
  - *ohroženo začleňování nových zdrojů OZE a rozvoj technologií.*
  - *ohrožen rozvoj hospodářské soutěže*
9. „Roční“ zelené **bonusy**, jejichž výše je na rozdíl měsíčního a hodinového bonusu stanovena transparentním a **nenulovým** způsobem na rok dopředu, se vztahují pouze na velké zdroje nad 5 MW a zařízení spalující druhotné energetické zdroje při KVET (§ 10 odst. 5). Jedná se o zcela nerovné podmínky podpory, o diskriminaci decentralizovaných výrobců elektřiny z OZE.
- *může jít o nedovolenou veřejnou podporu ve smyslu článků 87 a 88 Smlouvy o založení evropských společenství. Podpora KVET musí být schválena Evropskou komisí – článek 7 směrnice 2004/8/ES*
  - *rozpor se směrnicí 2009/72/ES – preambule bod 39*
  - *ohrožen rozvoj hospodářské soutěže*
10. Právo na podporu platí po dobu životnosti výroby elektřiny (§ 8 odst. 3). Vzhledem k utlumení rozvoje výroby elektřiny z řady druhů OZE jde především o novou doživotní záruku podpory uhelných elektráren a spaloven tímto zákonem, která je v rozporu s evropskou politikou ochrany klimatu a v rozporu s principy ochrany spotřebitele. Ten bude nucen podporovat tato zařízení bez řádné opory v komunitárním právu.
11. Systém hrazení podpory je nesmyslně komplikovaný a netransparentní. Nově se do řetězce *výrobce – provozovatel sítě – spotřebitel* vkládá operátor trhu, který má hradit podporu výrobcům (§ 10 odst. 3 a § 11 odst. 3). Ekologickou elektřinu povinně vykupuje za hodinovou cenu nový, státem určený „povinně vykupující“ obchodník, který operátorovi trhu za svou činnost účtuje netransparentní příplatek (§ 14 odst. 3 a 4). Operátor trhu však stejně veškerou podporu a vícenáklady účtuje zase provozovatelům sítí (§ 14 odst. 1). Provozovatelům sítí je ponecháno, jak tyto náklady vyinkasují od spotřebitele. Jde o netransparentní systém přerozdělování, který představuje neospravedlnitelné excesivní zatížení spotřebitele při podpoře výroby elektřiny z OZE.
- *rozpor se směrnicí 2009/72/ES – preambule bod 6 a 39*
  - *ohrožen rozvoj hospodářské soutěže.*

12. Je předvídána úprava zcela zásadních prvků systému podpory výroby elektřiny z OZE prostřednictvím cca. 20 prováděcích podzákoných právních předpisů. Tyto nepodléhají schválení v rámci zákonodárného procesu a mohou být často měněny. To nadále znemožňuje plánování projektů a jakoukoliv jistotu pro investory.

- rozpor se směrnicí 2009/28/ES – preambule bod 8, 14, 25

III. Neimplementace ekonomických nástrojů podpory výroby elektřiny z OZE podle směrnice 2009/28/ES v plném rozsahu

Neimplementovány zůstaly všechny články směrnice 2009/28/ES týkající se přeshraniční podpory a spolupráce, která se vztahuje i na soukromé provozovatele:

Článek 6 – Statistické převody mezi členskými státy

Článek 7 – Společné projekty členských států

Článek 8 – Účinky společných projektů členských států

Článek 9 – Společné projekty členských států a třetích zemí

Článek 10 – Účinky společných projektů členských států a třetích zemí

Článek 11 – Společné režimy podpory

IV. Důsledky případného schválení návrhu zákona

Předložený návrh zákona znemožní podnikání pro nezávislé výrobce elektřiny z OZE, povede k útlumu až likvidaci jednotlivých odvětví výroby elektřiny z OZE a dokonce i k likvidaci některých stávajících výrobců, kteří měli podle dosavadních předpisů podporu zaručenu na řadu let.

Z hlediska komunitárního práva, z hlediska ochrany klimatu i ochrany spotřebitele je předložený návrh zákona zcela nepřijatelný. Je třeba počítat s neakceptací této předlohy Evropskou komisí a je nutné ji odmítnout. Při jejím případném schválení v této podobě je třeba počítat se žalobami dotčených subjektů na náhradu škody, resp. z titulu ochrany investic.

V Praze dne 11. srpna 2010

Dr. Neela Winkelmann – Heyrovská
Konzultantka

JUDr. Jakub Hájek
Advokát, advokátní kancelář Glatzová & Co.

V zastoupení

AFIMO CZ s.r.o.

Conergy Česká Republika s.r.o.

Ekoprojekty JD s.r.o.

EVERTO s.r.o.

EW CZ s.r.o.

Freitag Project Development, s. r. o.

Ing. Pavel Patrovský

Pro4Test s.r.o.

SolarFM a.s.

VENTUREAL s.r.o.